

Verslag van de werkzaamheden

Raad van Toezicht
Beroepsuitoefening AA's

2010

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Hoofdstuk 1. De Raad van Toezicht Beroepsuitoefening AA's	5
§ 1.1 Inleiding.....	5
§ 1.2 Samenstelling van de Raad.....	6
§ 1.3 Regelgevend kader werkzaamheden en positie van de Raad.....	6
§ 1.4 Doelstelling van de Raad	7
§ 1.5 Secretariële ondersteuning van de Raad.....	7
Hoofdstuk 2. Periodieke preventieve toetsingen 2010	9
§ 2.1 Inleiding.....	9
§ 2.2 Kwalitatieve doelstellingen van de Raad	9
§ 2.3 Kwantitatieve doelstellingen van de Raad	10
§ 2.4 Vrijstellingsbeleid van de Raad	11
§ 2.5 Accreditatie	11
§ 2.6 Opzet toetsingsstelsel van de Raad	12
§ 2.7 Toetsingskader	14
§ 2.8 Uitkomsten toetsingen en hertoetsingen 2010	14
§ 2.9 Bezwaarschriftprocedures.....	20
§ 2.10 Tuchtrechtprocedures	21
§ 2.11 Conclusies evaluatie periodieke preventieve toetsingen	24
Hoofdstuk 3. Overige werkzaamheden van de Raad	27
§ 3.1 Inleiding.....	27
§ 3.2 Overleg met het bestuur van de NOVAA	27
§ 3.3 Overleg en samenwerking met externe instanties	27
Hoofdstuk 4. Samenvatting, conclusies en aanbevelingen	29
Bijlage I: lijst van gebruikte afkortingen en definities	32

Hoofdstuk 1. De Raad van Toezicht Beroepsuitoefening AA's

§ 1.1 Inleiding

De NOVAA is als openbaar lichaam belast met de bevordering van een goede beroepsuitoefening door AA's (artikel 2 lid 3 Wet op de Accountants-Administratieconsulenten) en om daar waar nodig, die maatregelen te nemen die de beroepsuitoefening op een niveau brengen zodat wordt voldaan aan algemeen aanvaarde normen voor de beroepsuitoefening. Hiertoe staat de NOVAA een groot aantal middelen ter beschikking, waaronder een gerichte opleiding tot AA, verplichte permanente educatie, alsmede kennisoverdracht door middel van vaktechnische publicaties, voorlichtingsbijeenkomsten, het beleggen van ledenvergaderingen, regiobijeenkomsten en andere activiteiten. De door de NOVAA in 2002 ingestelde Raad van Toezicht heeft een zelfstandige functie en een onafhankelijke positie ten aanzien van de door hem uitgevoerde periodieke preventieve toetsingen en hertoetsingen.

Het jaar 2010 stond voor de NOVAA in het teken van de fusie met het NIVRA en de verhuizing van het bureau naar Amsterdam. Vooruitlopend op de formele fusie zijn beide bureaus eind november 2010 alvast samen aan de slag gegaan. De Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) is de nieuwe fusieorganisatie waarin het NIVRA en de NOVAA hun krachten bundelen. Een samenwerking die uiteindelijk zal resulteren in één publiekrechtelijke beroepsorganisatie van en voor alle accountants in Nederland. In dat verband zal er ook een nieuw toetsingsorgaan in het leven worden geroepen: de Raad voor Toezicht. Vooralsnog zal de huidige toetsingsystematiek worden gehandhaafd.

In het Verslag van de werkzaamheden Raad van Toezicht 2010 wordt in het eerste hoofdstuk de samenstelling van de Raad, het regelgevend kader waarbinnen hij zijn werkzaamheden uitvoert, zijn positie, taken en bevoegdheden, evenals de secretariële ondersteuning daarbij, behandeld.

Vervolgens worden in hoofdstuk twee de kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen van de Raad behandeld, evenals het vrijstellingsbeleid van de Raad en de accreditatie van het stelsel van kwaliteitsbeheersing van het Koninklijk Nederlands Instituut van Registeraccountants (verder: het NIVRA) en de vereniging Samenwerkende Registeraccountants en Accountants-Administratieconsulenten (verder: de SRA). Tevens worden in dit hoofdstuk nader uiteengezet de opzet van het toetsingsstelsel, (de ontwikkelingen ten aanzien van) het toetsingskader en de normering. U treft ook de uitkomsten van de (her)toetsingen 2010 evenals een analyse hiervan aan.

Hoofdstuk drie behandelt de overige werkzaamheden van de Raad zoals onder meer het voeren van overleg met interne en externe partijen. Een goed contact met alle op het speelveld van kwaliteitsbeheersing door en voor accountants actieve spelers, acht de Raad van groot belang. De Raad heeft in het verslagjaar overleg gevoerd met het bestuur en de directie van de NOVAA, de Werkgroep Toetsingsinstrumentarium, het College Kwaliteitsonderzoek van het NIVRA (verder: CKO) en de SRA.

Tot slot wordt in hoofdstuk vier dit verslag samengevat en treft u conclusies en aanbevelingen van de Raad aan.

§ 1.2 Samenstelling van de Raad

Op 11 november 2002 werd de Raad van Toezicht geïnstalleerd. De personele samenstelling van de Raad was in 2010 aldus:

- **mr. A.J.W.M. Jurgens** (voorzitter), oud-president van het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch;
- **mr. N. Schaar** (plaatsvervangend voorzitter), vice president van het Gerechtshof te 's-Gravenhage;
- **A. Th. Harmsen AA** (lid), oud-voorzitter van het NOvAA-bestuur, thans niet meer als openbaar accountant werkzaam;
- **drs. A.A.V.M. Otten AA** (lid), oud-penningmeester en plaatsvervangend voorzitter van het NOvAA-bestuur, thans niet meer als openbaar accountant werkzaam;
- **mw. M.H.E Pelzer** (lid), burgemeester van de gemeente Eijsden.

De meerderheid van de uit vijf leden bestaande Raad is, zoals uit de personele samenstelling blijkt, afkomstig uit andere disciplines dan uit de kring der Accountants-Administratieconsulenten. De omstandigheid dat de voorzitter en de plaatsvervangend voorzitter uit de rechterlijke macht voortkomen en een derde lid van de Raad uit het openbaar bestuur, vormt een extra waarborg voor het onafhankelijk optreden van de Raad. De heer H. Geerlofs AA, oud-voorzitter van het NOvAA-bestuur en werkzaam als openbaar accountant, staat de Raad bij als vaktechnisch adviseur.

De benoemingstermijn van de heer Jurgens (voorzitter) is met ingang van 1 januari 2011 verstreken. De heer Jurgens is derhalve met ingang van genoemde datum gedefungeerd. De Raad heeft grote waardering voor de werkzaamheden van de heer Jurgens. De Raad zal zijn kritisch opbouwende houding en het streven naar kwaliteit, maar ook zijn betrokkenheid en professionaliteit bij het toezicht in herinnering houden. Het bestuur van de NOvAA heeft als opvolger van de heer Jurgens de heer Schaar per 1 januari 2011 benoemd als voorzitter van de Raad van Toezicht.

Nu de heer Schaar, de heer Jurgens opvolgt heeft het bestuur met ingang van 1 januari 2011 de heer mr. M.J.C. Koens, senior raadsheer Gerechtshof te 's-Hertogenbosch, benoemd als plaatsvervangend voorzitter van de Raad.

De benoemingstermijn van de heer Harmsen (lid) is tevens met ingang van 1 januari 2011 verstreken. Met zijn relativiseringsvermogen en ervaring in het accountantsvak heeft de heer Harmsen mede een positieve bijdrage geleverd aan de kwaliteit van het toezicht. Het bestuur heeft besloten om de heer G.J.A.H. van der Wielen AA, openbaar accountant en oud-voorzitter van het NOvAA-bestuur, met ingang van 1 januari 2011 te benoemen als opvolger van de heer Harmsen.

De Raad vertrouwt erop dat met de benoemingen van de heer Schaar, de heer Koens en de heer Van der Wielen de kwaliteit van het toezicht gewaarborgd blijft.

§ 1.3 Regelgevend kader werkzaamheden en positie van de Raad

De Raad functioneert op basis van een door het NOvAA-bestuur verleende regeling van mandaat, volmacht en machtiging voor de leden van de Raad van Toezicht Beroepsuitoefening AA's die op 19 oktober 2006 in werking is getreden. Op basis van het aan de Raad verleende mandaat oefent hij, namens het bestuur van de NOvAA, de bevoegdheden uit die zijn opgenomen in de Verordening op de Raad van Toezicht en de Periodieke Preventieve Toetsing.

§ 1.4 Doelstelling van de Raad

De doelstelling respectievelijk de taak van de Raad is het uitvoeren van periodieke preventieve toetsingen onafhankelijk van de getoetsten en, indien sprake is van een redelijk vermoeden van niet-naleving van de voor accountants geldende beroepsnormen, het instellen van onderzoeken. De onafhankelijkheid van de Raad in de uitvoering van zijn werkzaamheden wordt gewaarborgd door zowel de samenstelling van de Raad als de wijze waarop de leden van de Raad worden benoemd (namelijk voor een vaste periode), evenals door de vrijheid die de Raad heeft om, binnen de kaders van het mandaat en de relevante verordeningen, zijn eigen beleid en werkwijze te bepalen. Daarbij kan de Raad, namens het bestuur van de NOvAA, zelfstandig een klacht bij de tuchtrechter indienen, wanneer hem bij de uitoefening van het toezicht feiten of omstandigheden zijn gebleken op grond waarvan verwacht mag worden dat zij zullen leiden tot het opleggen van een tuchtrechtmaatregel, dan wel gegrondverklaring van de klacht. Afsproken is evenwel dat de Raad, voorafgaand aan het indienen van een klacht, het NOvAA-bestuur over zijn voornemen om de gang naar de tuchtrechter te maken informeert, als het een mogelijk geruchtmakende zaak betreft en/of de betreffende AA werkzaam is bij een accountantspraktijk met een AFM-vergunning.

§ 1.5 Secretariële ondersteuning van de Raad

De taak van het secretariaat is het ondersteunen van de Raad in de meest brede zin van het woord. De werkzaamheden van het secretariaat richten zich voornamelijk op de planning, de voortgang en de administratieve afhandeling van de periodieke preventieve (her)toetsingen. De secretariële ondersteuning van de Raad wordt verzorgd door personeel dat door de NOvAA ter beschikking wordt gesteld. De werkplek van de medewerkers van het secretariaat bevindt zich vanaf november 2010 ten kantore van de NBA te Amsterdam.

Het secretariaat van de Raad is het specifieke aandachtsveld van mevrouw mr. H.C. van der Meer. In haar functie als secretaris van de Raad wordt zij thans ter zijde gestaan door mevrouw S.F. Aliahmad, de heren F. de Jager en E. Paats, administratief medewerkers en mevrouw mr. M. Roepan, juridisch medewerker.

Hoofdstuk 2. Periodieke preventieve toetsingen 2010

§ 2.1 Inleiding

De twee belangrijkste aandachtsgebieden van de Raad: het preventief toetsen van de door de accountantspraktijken gehanteerde systemen van kwaliteitsbeheersing en het doen van onderzoeken naar situaties die niet in overeenstemming zijn met wet- en regelgeving en die tot een veroordeling door de tuchtrechter zouden kunnen leiden.

§ 2.2 Kwalitatieve doelstellingen van de Raad

Algemeen

De Raad stelt steeds de kwaliteit van de toetsingen boven de kwantiteit en betracht dan ook de uiterste zorgvuldigheid in de toetsingsprocedure. Ten behoeve van de realisatie van deze kwalitatieve doelstellingen besteedt de Raad veel aandacht aan de werving, de selectie, de opleiding en de begeleiding van toetsers. Zo heeft de Raad (toetsings)procedures ontwikkeld die voor de toetsers zijn opgenomen in een Handboek Toetsingen. Toetsers worden tevens via een elektronische nieuwsbrief periodiek op de hoogte gehouden van onder andere de meest recente ontwikkelingen op het gebied van regelgeving en de gevolgen hiervan voor de toetsingen. Ter gelegenheid van een periodiek te houden toetsersbijeenkomst worden deze aspecten en andere van belang zijnde zaken onder de aandacht gebracht en daar waar nodig nader toegelicht. Daarbij heeft de Raad het afgelopen verslagjaar wederom dankbaar gebruik gemaakt van de mogelijkheid om via het huisorgaan van de NOvAA, het maandblad Accountant Adviseur, AA's te informeren over het verloop van de toetsingen in 2009 en de bevindingen van de Raad die daaruit zijn voortgevloeid.

Toetsersbestand

De Raad tracht op verschillende manieren bij te dragen aan de vorming van een kwalitatief hoogstaand toetserskorps. Toetsers zijn die AA's die voldoen aan de in artikel 6 van de Verordening op de Periodieke Preventieve Toetsing genoemde voorwaarden en door de Raad aanvullend gestelde criteria. Aan de toetsers worden zowel eisen gesteld op het gebied van beroepservaring en inzetbaarheid, als onbesproken gedrag. Voor de uitvoering van de periodieke preventie toetsingen en de hertoetsingen zet de Raad in beginsel jaarlijks circa 135 toetsers in die door hem zijn opgeleid. Ten behoeve van de kwaliteit van de toetsingen streeft de Raad er in beginsel naar om iedere toetsers minimaal vijf keer per jaar te laten toetsen.

Toetsersbijeenkomst

In 2010 heeft de Raad geen toetsersbijeenkomst georganiseerd. Enerzijds om praktische redenen, onder meer de verhuizing naar Amsterdam, anderzijds omdat de regelgeving in 2009 inhoudelijk niet (ingrijpend) is veranderd. De toetsingssystematiek is gelijk gebleven en weinig of geen inhoudelijke wijzigingen zijn hierin doorgevoerd. De eerstvolgende toetsersbijeenkomst staat thans gepland op 23 maart 2011.

Nieuwsbrief voor de toetsers

In het verslagjaar zijn de toetsers van de Raad door middel van een elektronische nieuwsbrief periodiek op de hoogte gehouden van operationele aangelegenheden, ontwikkelingen aangaande regelgeving en planning van de periodieke preventieve toetsingen. In 2010 is de nieuwsbrief drie keer verschenen.

§ 2.3 Kwantitatieve doelstellingen van de Raad

Met betrekking tot de jaarlijkse toetsingsselectie is de Raad er in zijn berekeningen steeds vanuit gegaan dat er in totaliteit circa 1.750 accountantskantoren zijn waar een Accountant-Administratieconsulent werkzaam is. Uitgaande van een toetsingsfrequentie van (minimaal) een keer in de zes kalenderjaren, betekent dit dat de Raad jaarlijks circa 300 kantoren uit de populatie van te toetsen kantoren moet selecteren. De Raad heeft daarbij steeds als verwachting uitgesproken dat van de in enig jaar geselecteerde groep kantoren, steeds een gedeelte niet voor toetsing door de Raad in aanmerking zal komen. De reden voor niet-toetsing zal veelal gelegen zijn in het feit dat de desbetreffende accountantspraktijk is aangesloten bij een koepelorganisatie die door de Raad is geaccrediteerd (zie ook paragraaf 2.5). Daarnaast komen praktijken tijdelijk niet voor toetsing in aanmerking, omdat vrijstelling is verleend (artikel 14 VPPT; zie ook paragraaf 2.4).

TOETSINGSAANTALLEN 2010	
VOOR TOETSING GESELECTEERDE ACCOUNTANTS PRAKTIJKEN:	
Voor een eerste keer geselecteerde accountantspraktijken (nieuwe selectie 2010)	352
Voor een tweede keer geselecteerde accountantspraktijken (selectie 2004)	67
Te toetsen accountantspraktijken uit eerdere selecties (eerder vrijgesteld)	126
Uit te voeren hertoetsingen en aanvullende toetsingen c.q. onderzoeken	73
Te toetsen accountantspraktijken overgedragen door SRA	0
Te toetsen accountantspraktijken overgedragen door CKO	0
TOTAAL:	618
VERLEENDE VRIJSTELLINGEN:	
Artikel 2 VPPT:	
De accountant heeft zich uitgeschreven als openbaar accountant c.q. er worden op de praktijk geen accountantswerkzaamheden meer uitgevoerd	78
Artikel 14 VPPT - accreditatie:	
Dossiers overgedragen aan CKO op basis van accreditatie/delegatiebesluit	58
Dossiers overgedragen aan SRA op basis van accreditatie	64
Artikel 14 VPPT - bijzondere omstandigheden:	
Fusie met accountantspraktijk van gelijke omvang	20
Juridische splitsing	2
Opbouw accountantspraktijk (korter dan 1 jaar geleden gestart)	29
Afbouw accountantspraktijk (beëindiging binnen 1 jaar)	17
Overdracht c.q. overname van de accountantspraktijk	12
Overige bijzondere omstandigheden	11
TOTAAL:	291
VERLEEND UITSTEL (korter dan 1 kalenderjaar):	17
TOETSING VERVALLEN:	34
Totaal aantal uitgevoerde (her)toetsingen 2010	276

Tabel 1. Uitgevoerde periodieke preventieve toetsingen en hertoetsingen 2010

§ 2.4 Vrijstellingsbeleid van de Raad

Zoals eerder vermeld selecteert de Raad jaarlijks, volgens een vastgestelde procedure, accountantspraktijken die voor toetsing in aanmerking komen. In artikel 14 lid 3 van de Verordening op de Periodieke Preventieve Toetsing (VPPT) wordt de mogelijkheid geboden om richtlijnen uit te vaardigen voor het verlenen van een tijdelijke vrijstelling van toetsing op grond van bijzondere omstandigheden.

Er kunnen zich omstandigheden voordoen waarin het door de Raad niet wenselijk wordt geacht dat een accountantspraktijk aan toetsing wordt onderworpen. Een accountantspraktijk kan door bepaalde oorzaken tijdelijk niet in de gelegenheid zijn te voldoen aan de normen zoals bedoeld in artikel 3 VPPT, de praktijk bevindt zich bijvoorbeeld in een opstart- of afbouwfase, het is minder dan een jaar geleden betrokken in een fusieproces, of de praktijk is minder dan een jaar geleden geconfronteerd met de verbreking van de samenwerking met een aanzienlijk deel van de bij die praktijk werkzame accountants. In deze situaties beoordeelt de Raad of, gelet op de specifieke situatie bij de betreffende praktijk en de noodzakelijke inspanning die een toetsing voor de onderhavige accountantspraktijk met zich brengt, het gerechtvaardigd is dat de desbetreffende praktijk tijdelijk wordt vrijgesteld van toetsing. De accountantspraktijk dient hiertoe een schriftelijk gemotiveerd verzoek in te dienen, voorzien van deugdelijke bewijsstukken. De vrijstelling op grond van bijzondere omstandigheden wordt verleend voor een beperkte termijn van ten hoogste een kalenderjaar. Indien de specifieke omstandigheden dit rechtvaardigen, is de Raad er ook in 2010 in bepaalde situaties toe overgegaan die termijn eenmalig met een kalenderjaar te verlengen.

In het verslagjaar hebben 291 accountantspraktijken een beroep gedaan op een vrijstellingsgrond dat door de Raad is toegekend. In totaal betreft dit 47% op het totaal aantal te toetsen accountantspraktijken 2010. Deze vrijstellingen zijn verleend voor een beperkte termijn van ten hoogste een kalenderjaar. In 17 gevallen is op grond van bijzondere persoonlijke omstandigheden een tijdelijk uitstel van doorgaans enkele maanden van toetsing verleend. In 34 gevallen is de toetsing komen te vervallen, omdat de betreffende accountantspraktijken reeds eerder door de Raad voor toetsing zijn bezocht (bijvoorbeeld onder een andere naam).

§ 2.5 Accreditatie

College Kwaliteitsonderzoek

Op 1 januari 2009 is het Delegatie- en uitvoeringsbesluit Verordening Kwaliteitsonderzoek van het NIVRA in werking getreden. Dit besluit is in de bestuursvergadering van het NIVRA vastgesteld op 11 december 2008. In dit besluit is de bevoegdheid om toetsingen uit te voeren bij "gemengde" accountantspraktijken gedelegeerd aan de NOvAA en is machtiging verleend tot het verrichten van daarop betrekking hebbende handelingen. Om deze reden is het mandaatbesluit van de Raad uit 2006 aangepast en heeft bekrachtiging plaatsgevonden van de eindoordeelen naar aanleiding van de door de Raad in 2009 uitgevoerde (her)toetsingen van accountantspraktijken waar ook RA's werkzaam zijn.

Naar aanleiding van dit besluit is, mede uit praktische overwegingen, overeengekomen dat de Raad een kantoor waar meer AA's dan RA's werken, toetst tot en met het eindoordeel naar aanleiding van de hertoetsing. Deze (her)toetsing wordt uitgevoerd op grond van de regelgeving van de NOvAA. Als na de hertoetsing blijkt dat het eindoordeel opnieuw 'voldoet niet' luidt, wordt het dossier aan het NIVRA overgedragen voor verdere behandeling. Dat neemt echter niet weg dat de grondslag voor de toetsing van een accountantspraktijk waar één of meer RA's aan verbonden zijn, de Verordening Kwaliteitsonderzoek is en niet langer de accreditatie door het NIVRA. De verdeelsleutel is gebaseerd gebleven op een meerderheid van AA's of RA's werkzaam bij een te toetsen praktijk. Wanneer een praktijk in meerderheid uit AA's bestaat, zal de toetsing worden uitgevoerd door de Raad. Bij een gelijk aantal AA's en RA's wordt gekeken naar de eigendomsverhouding. De te verrichten toetsingswerkzaamheden ten aanzien van de restcategorie worden in onderling overleg tussen de Raad en het CKO verdeeld. Op deze manier is ook in het verslagjaar bewerkstelligd dat een "gemengde" praktijk slechts door één toetsingsinstantie wordt bezocht.

SRA

In 2003 heeft de vereniging Samenwerkende Registeraccountants en Accountants-Administratieconsulenten (SRA) bij de Raad een verzoek tot accreditatie ingediend dat in dat jaar met een positieve beslissing is afgewikkeld. Deze accreditatie, die in beginsel is toegekend voor de duur van drie jaren, is tweemaal (in 2006 en 2009) met drie jaren door de Raad verlengd. In het kader van de accreditatie van de SRA zijn afspraken gemaakt voor beoordeling van de werking van het door de SRA gehanteerde systeem.

In het najaar van 2009 is, krachtens artikel 15 van de Verordening op de Periodieke Preventieve Toetsingen, door de Raad wederom een onderzoek uitgevoerd naar de opzet en werking van het stelsel van kwaliteitsbeheersing. De Raad heeft beslist om - onder voorbehoud van het verdere fusieverloop NOVAA-NIVRA - de accreditatie van de SRA met ingang van 1 januari 2010 wederom met drie jaar te verlengen. Als aanvullende voorwaarde heeft de Raad gesteld dat per het einde van ieder jaar de SRA de Raad informeert over praktijken waarvan het lidmaatschap van de SRA is beëindigd, met vermelding van de redenen hiervan.

Gevolgen van de accreditatie

In het verslagjaar kwamen 122 van de in totaal 618 voor toetsing geselecteerde accountantspraktijken (circa 20%) niet voor toetsing door de Raad in aanmerking, omdat deze waren aangesloten bij en/of getoetst werden door een koepelorganisatie die door de Raad is geaccrediteerd. Dit is een stijging van 5% ten opzichte van het vorige toetsingsjaar 2009.

§ 2.6 Opzet toetsingsstelsel van de Raad

Algemeen

Een accountantspraktijk dient te beschikken over een stelsel van kwaliteitsbeheersing dat voldoet aan algemeen aanvaarde normen voor de beroepsuitoefening. De toetsing houdt een onderzoek in, waarbij wordt nagegaan of het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing in opzet en werking voldoet aan de meergenoemde normen. De toetsing wordt uitgevoerd aan de hand van door de Raad vastgestelde toetsingsprogramma's. Deze toetsingsprogramma's zijn door de Raad, via het voor alle Accountants-Administratieconsulenten toegankelijke (besloten) deel van zijn website, bekend gemaakt.

De Raad stelt ten behoeve van elke toetsing een toetsingsteam samen (bestaande uit minimaal 2 accountants teneinde de objectiviteit van de toetsing te waarborgen), dat de toetsing ter hand neemt. De Raad geeft minimaal zes weken van tevoren aan een accountantspraktijk te kennen, dat bij de praktijk een toetsing zal plaatshebben. Van de praktijken wordt verwacht, dat alle voor de toetsing relevante gegevens aan het toetsingsteam ter beschikking worden gesteld (artikel 8 VRvT).

Tijdens de toetsing neemt het toetsingsteam de bevindingen door met (vertegenwoordigers van) de accountantspraktijk. Daarbij vindt er een afrondend eindgesprek plaats. Op basis van de eindbespreking stelt het toetsingsteam een toetsingsverslag samen, evenals een gemotiveerd voorstel voor een door de Raad te vellen eindoordeel. Dit toetsingsverslag wordt voorgelegd aan de getoetste praktijk die in de gelegenheid wordt gesteld een schriftelijk commentaar op het toetsingsverslag aan de Raad te zenden. Indien de praktijk schriftelijk reageert op de bevindingen, wordt een nadere toelichting van de toetsers gevraagd. Op basis van het advies van de toetsers, de eventuele reactie van de getoetste accountantspraktijk en de reactie hiervan van de toetsers vormt de Raad zich een eindoordeel.

De periodieke preventieve toetsingen kunnen leiden tot tweeërlei soorten eindoordeel voor de getoetste accountantspraktijken. Het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing voldoet of het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing voldoet niet (artikel 11 lid 4 sub a en b VPPT). Wanneer het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing niet voldoet, stelt de Raad een termijn (van doorgaans 2 jaar) waarbinnen het stelsel van kwaliteitsbeheersing door de betreffende praktijk dient te worden aangepast, alsmede een termijn voor indiening en implementatie van een verbeterplan gebaseerd op de door de Raad overgenomen en/of gedane concrete aanbevelingen en aanwijzingen ter verbetering van het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing (artikel 11 lid 5 VPPT).

Omdat het NOVAA-bestuur het in 2008 noodzakelijk heeft geacht om meer inzicht te verkrijgen in de mening van de getoetste accountantspraktijk over onder andere de gehanteerde toetsingsprocedure, alsmede de inhoud en het effect van de (her)toetsing, is een evaluatieformulier ontwikkeld. Het doel daarvan is om eventuele aandachtspunten dienaangaande te signaleren en inventariseren, opdat, waar mogelijk en nodig, verbeteringen kunnen worden aangebracht (zie ook paragraaf 3.1 onder Conclusies evaluatie Periodieke Preventieve Toetsingen)

Opzet toetsingen

Het uitvoeren van een toetsing komt neer op het vergelijken van de overgelegde documentatie met de door de beroepsorganisatie gestelde normen en overige wet- en regelgeving. De bevindingen van de toetsers dienen gebaseerd te zijn op feiten en dus niet op goede voornemens voor de (nabije) toekomst. Deze bevindingen worden vastgelegd in het toetsingsverslag, dat de basis vormt voor het advies van de toetsers inzake het eindoordeel van de Raad. Het behoeft geen betoog dat een dergelijke voor de getoetste accountantspraktijk belangrijke oordeelsvorming uiterst zorgvuldig tot stand dient te komen en daarom op een eenduidige wijze aan het papier moet worden toevertrouwd. De Raad staat om die reden steeds uitvoerig stil bij de overwegingen die de toetsers bij het advies voor een eindoordeel hebben laten meewegen en besteedt in zijn eindoordeel bijzondere aandacht aan de motivering van zijn oordeel.

Organisatie en uitvoering toetsingen

De organisatie, het inplannen, het doen uitvoeren en afwikkelen van de reguliere periodieke preventieve toetsingen en de hertoetsingen is de hoofdactiviteit van het secretariaat van de Raad. De overige werkzaamheden van het secretariaat bestaan uit de dossiervorming, de begeleiding en de afwikkeling van verbetertrajecten, het informeren van toetsers en getoetsten, het 'up to date' houden van de toetsingsdocumenten, het werven en opleiden van toetsers, het organiseren van Toetsersbijeenkomsten en –cursussen, evenals het opstellen en uitbrengen van het Handboek Toetsingen en artikelen ten behoeve van vakbladen enzovoort.

Het eerste kwartaal van het verslagjaar stond voor het secretariaat voornamelijk in het teken van de afwikkeling van vrijstellingsverzoeken, verzoeken om uitstel en/of anderszins (zie ook tabel 2, paragraaf 2.3) en overige administratieve voorbereidingen voor de toetsingen. Nadien lag het zwaartepunt bij het aanpassen van de toetsingsprogramma's en overige toetsingsdocumenten, evenals het informeren van de toetsers hieromtrent middels nieuwsbrieven, de website en het nieuwe Handboek Toetsingen.

Per toetsing zijn door het secretariaat, zo mogelijk, drie toetsers ingepland waarvan één reservetoetsers. Hierbij is rekening gehouden met velerlei voorwaarden voor hun inzet. Te denken valt onder andere aan werkervaring, achtergrond (omvang en soort kantoor waarbij men werkzaam is), toetsingservaring, reisafstanden en vanzelfsprekend de agenda's en andere persoonlijke wensen ten aanzien van de inzetbaarheid.

Voorts is het secretariaat ook in 2010 geconfronteerd met vele vragen van getoetsten naar het doel, de inhoud en de wijze van toetsen. Tevens werden vaktechnische vragen van toetsers beantwoord. In de laatste maanden van het verslagjaar is het secretariaat druk doende geweest met de verhuizing van het bureau naar Amsterdam, de afwikkeling van de uitgevoerde (her)toetsingen en de voorbereidingen voor het nieuwe toetsingsjaar 2011.

§ 2.7 Toetsingskader

Algemeen

De periodieke preventieve toetsingen zijn erop gericht vast te stellen of het stelsel van kwaliteitsbeheersing van een accountantspraktijk voldoet aan algemeen aanvaarde normen voor de beroepsuitoefening. Tot de algemeen aanvaarde normen voor de beroepsuitoefening worden, behalve de door de nationale overheid opgestelde wet- en regelgeving, de jurisprudentie ontleend aan het tuchtrecht voor accountants, overige jurisprudentie, de verordeningen en de vaktechnische publicaties van de NOVAA, en, indien relevant, ook de door het internationaal georganiseerde accountantsberoep opgestelde normen, gerekend. De Raad hanteert de volgende kernbeginselen bij de uitvoering van zijn taken:

- het door de Raad gehanteerde toetsingskader is gebaseerd op vigerende regelgeving;
- bij de beoordeling van de toetsingsdossiers hanteert de Raad het adagium: "mild waar het kan, streng waar het moet". Daar waar de norm duidelijk is, wordt gehandhaafd;
- het eindoordeel onvoldoende is altijd gebaseerd op meerdere (structurele) tekortkomingen binnen het stelsel van kwaliteitsbeheersing;
- het principe van "hoor en wederhoor" wordt door de Raad altijd toegepast;
- accountantspraktijken worden gestimuleerd om het gewenste kwaliteitsniveau te bereiken middels verbetertrajecten;
- de gang naar de tuchtrechter wordt door de Raad ingezet als "ultimum remedium";
- tuchtrechtprocedures die reeds zijn aangevangen worden ook doorgezet bij uitschrijving van de betreffende AA uit het ledenregister van de NOVAA;
- het niet voldoen aan de PE-verplichting levert een zelfstandige grond op om een klacht in te dienen bij de Accountantskamer te Zwolle.

Werkgroep toetsingsinstrumentarium

In 2008 heeft de Raad de Werkgroep "Ontwikkeling Toetsingsinstrumentarium" in het leven geroepen. In deze werkgroep namen onder andere twee toetsers deel, alsmede twee medewerkers vaktechniek van het Bureau van de NOVAA. Met deze samenstelling is een breed draagvlak beoogd. De werkgroep stond in de eerste plaats voor ogen de toetsingprogramma's en de oriënterende vragenlijsten, in het licht van de wijzigingen in de regelgeving per 1 januari 2009, te evalueren en daar waar nodig wijzigingen aan te brengen. De werkgroep is in 2010 eenmaal bijeen geweest. Er zijn in het verslagjaar geen ingrijpende wijzigingen in het toetsingsinstrumentarium doorgevoerd.

§ 2.8 Uitkomsten toetsingen en hertoetsingen 2010

Algemeen

De Raad heeft in het verslagjaar geen aanwijzingen aangetroffen voor een systematisch voorkomende misstand in het accountantsberoep. Gezien de maatschappelijke en politieke ontwikkelingen is de aandacht van de Raad ook in het verslagjaar vooral op de geconstateerde feiten gevestigd in relatie tot de daarvoor geldende normen en het daaraan vooraf door het Raad toegekende gewicht.

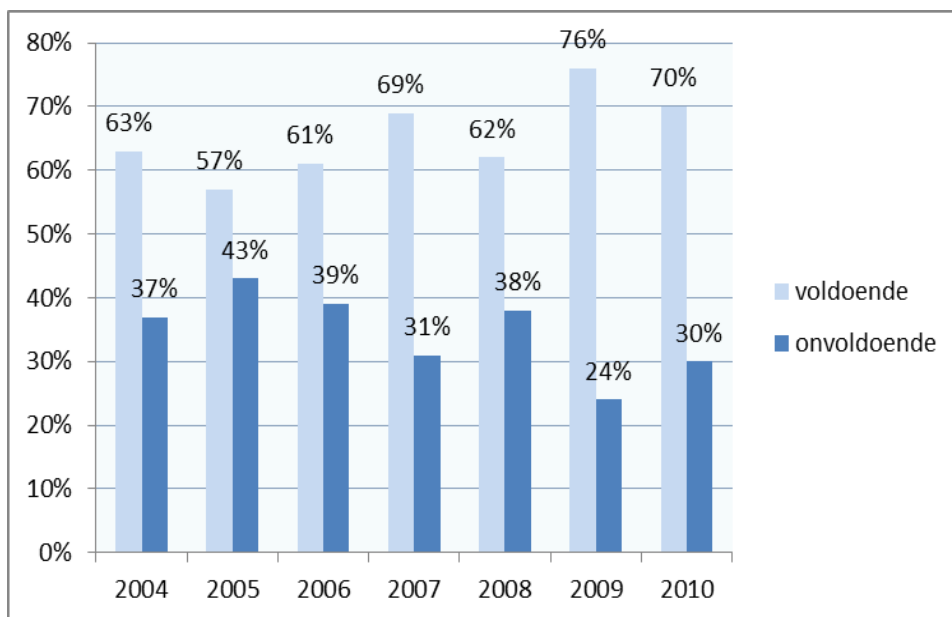
Ten opzichte van de voorgaande toetsingsjaren is een lichte daling in het percentage "voldoendes" geconstateerd. Deze trend is ook geconstateerd bij het CKO en de SRA. Het percentage voldoende bij de Raad is gedaald met 7 procentpunten en op het totaal is een daling te zien van 6 procentpunten (zie ook onderstaande tabellen 2 en 3). Zowel bij de toetsingen als bij de hertoetsingen is de Raad vaker dan voorheen tot het eindoordeel "onvoldoende" gekomen.

Eindoordelen Raad van Toezicht				
	2010		2009	Vershil
Reguliere Toetsingen:				
Voldoende	143	63%	-	
onvoldoende	84	37%	-	
Aangehouden	67			
Totaal	294			
Hertoetsingen:				
Voldoende	31	78%	-	
onvoldoende	9	22%	-	
Aangehouden	16			
Totaal	56			
TOTAAL aantal behandelde dossiers	350			
TOTAAL AANTAL EINDOORDELEN	267			
Voldoende	174	65%	72%	-7%
Onvoldoende	93	35%	28%	

Tabel 2. Eindoordelen toetsingen uitgevoerd door de Raad van Toezicht

Eindoordelen Raad van Toezicht, CKO en SRA tezamen				
	2010		2009	Vershil
Reguliere Toetsingen:				
Voldoende	177	67%	71%	-4%
onvoldoende	87	33%	29%	
Aangehouden	103			
Totaal	367			
Hertoetsingen:				
Voldoende	51	84%	92%	-8%
onvoldoende	10	16%	8%	
Aangehouden	16			
Totaal	77			
TOTAAL aantal behandelde dossiers	444			
TOTAAL AANTAL EINDOORDELEN	325			
Voldoende	228	70%	76%	-6%
Onvoldoende	97	30%	24%	

Tabel 3. Uitkomsten toetsingen 2009-2010 (RVT, CKO en SRA tezamen)

Grafiek 1: resultaten (her)toetsingen 2004 t/m 2010 RvT, CTK en SRA tezamen

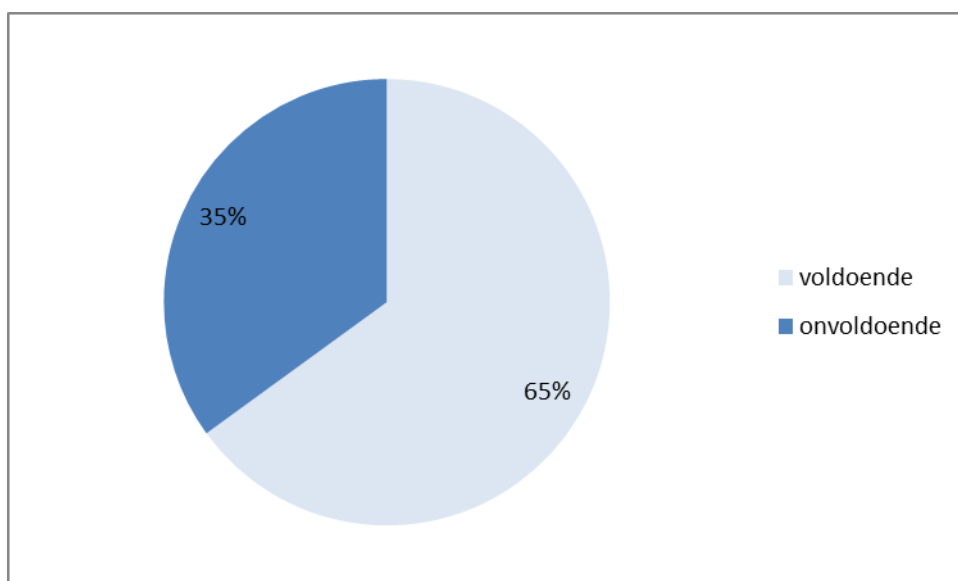
Toetsingsuitkomsten

In tabel 2 worden de uitkomsten weergegeven van de in 2010 door de Raad gegeven eendoordelen. Van alle door de Raad uitgevoerde toetsingen (inclusief hertoetsingen) voldoet 65% aan de gestelde eisen. In tabel 3 worden de uitkomsten weergegeven van het totaal van de in 2010 door de Raad en de geaccrediteerde koepelorganisaties (CKO en SRA) uitgesproken toetsingsoordelen ter zake van het kwaliteitsbeheersingssysteem van accountantspraktijken waar Accountants-Administratieconsulenten werkzaam zijn (exclusief het AFM domein). In 70% van de gevallen is men tot de conclusie gekomen dat het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing voldoet aan de gestelde eisen. Dit percentage ligt iets hoger dan de uitkomsten van de toetsingen uitgevoerd door de Raad. Dit laat zich naar alle waarschijnlijkheid verklaren doordat de Raad van Toezicht nog niet alle accountantspraktijken voor een eerste toetsing heeft kunnen bezoeken. De eerste cyclus is namelijk nog niet geheel afgerond. Het ligt in de lijn der verwachtingen dat de accountantspraktijken betere toetsingsresultaten behalen als er naar aanleiding van een eerste toetsing een kwaliteitsslag is gemaakt.

In het verslagjaar heeft de Raad in 83 gevallen het eendoordeel van de (her)toetsing tijdelijk aangehouden. Dit betroffen accountantspraktijken die alsnog in de gelegenheid zijn gesteld om een verbeterplan in te dienen en/of de geconstateerde relatief kleine tekortkomingen binnen een door de Raad gestelde termijn te herstellen c.q. weg te nemen. Na de verbetertermijn zal een aanvullende toetsing worden uitgevoerd. In enkele gevallen heeft een accountantspraktijk een laatste mogelijkheid tot herstel gekregen om de gang naar de tuchtrechter te voorkomen. Ook is het voorgekomen dat de assuranceopdrachten door de toetsers niet waren meegenomen in de toetsing. Veelal omdat de accountantspraktijk slechts een klein percentage van dit soort opdrachten uitvoert. Dit maakte evenwel dat de Raad niet over de gehele accountantspraktijk (buiten het domein van de wettelijke controle), een uitspraak kon doen. Mede met het oog op een eventuele hertoetsing (dat op alle eerder geconstateerde negatieve bevindingen dient te zien) is een aanvullende toetsing in die gevallen noodzakelijk.

Ook heeft de Raad in het verslagjaar gesprekken gevoerd met AA's, die op grond van de bevindingen van de toetsers een negatief eendoordeel zouden hebben gekregen, doch waarvan de Raad van mening was dat het stelsel van kwaliteitsbeheersing met relatief eenvoudige aanpassingen, op korte termijn alsnog zou kunnen voldoen aan de algemeen aanvaarde normen. Met deze AA's zijn afspraken gemaakt over de op korte termijn door te voeren verbeteringen. In 22% van de hertoetsingen moest worden geconcludeerd dat het kwaliteitsbeheersingssysteem niet voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Dit heeft in geval van ernstige (structurele) tekortkomingen geleid tot de gang naar de tuchtrechter (zie ook paragraaf 2.10).

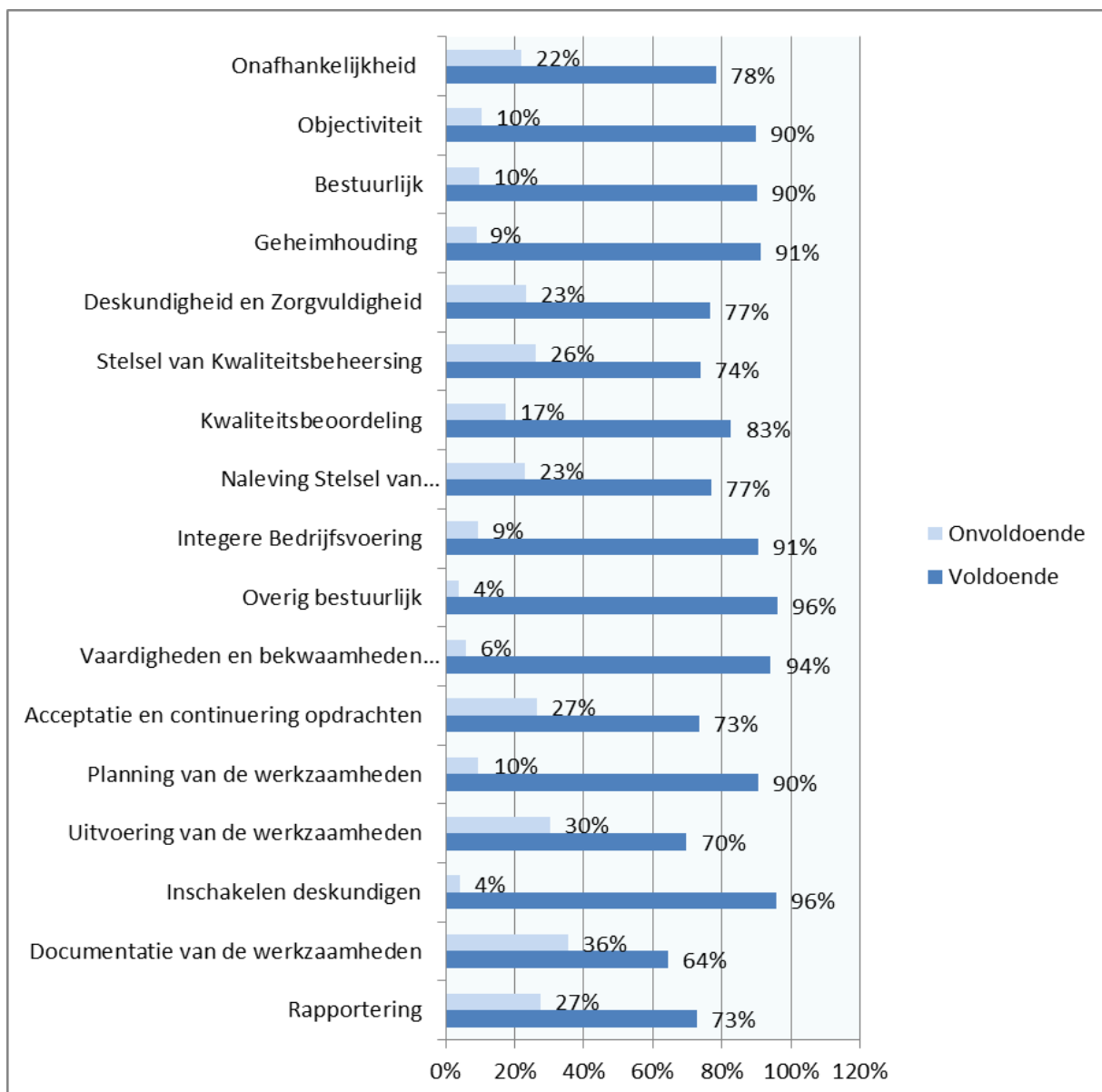

Grafiek 2. Uitkomsten (her)toetsingen Raad van Toezicht 2010

Indien het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing van een accountantspraktijk door de Raad wordt beoordeeld als voldoende, houdt dit in dat het stelsel, voor wat betreft het geheel, voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Bij het eindoordeel kunnen niettemin aanbevelingen worden gedaan inzake "relatief eenvoudige" tekortkomingen die door het toetsingsteam zijn geconstateerd, doch welke niet van doorslaggevende aard zijn geweest bij het vellen van een eindoordeel. Wanneer de conclusie van de Raad luidt dat het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing van een accountantspraktijk (excl. AFM domein) niet voldoet aan de daaraan te stellen eisen, komt de Raad in beginsel op basis van meerdere geconstateerde negatieve bevindingen tot een dergelijke eindconclusie.

Analyse uitkomsten toetsingen 2010

De Raad heeft in het afgelopen verslagjaar, mede op basis van de uitkomsten van de door de geaccrediteerde koepelorganisaties uitgevoerde toetsingen, wederom kunnen constateren dat het overgrote deel van Accountants-Administratieconsulenten het beroep met toewijding uitoefent. Helaas moest er in 2010 naar aanleiding van de door de Raad uitgevoerde toetsingen ook worden geconcludeerd dat een deel, om de meest uiteenlopende redenen, aan de door de Raad in het kader van de kwaliteitsbeheersing van belang geachte aspecten minder aandacht heeft gegeven. In de hiernavolgende grafiek (3) worden de totaaluitkomsten weergegeven van de toetsingsonderdelen, zoals opgenomen in de recapitulatie van de Raad.

Grafiek 3: Uitkomsten toetsingsonderdelen 2010 (recapitulatie en overige toetsingsprogramma's van de Raad).

In grafiek 3 zijn de bevindingen van de Raad, uitgesplitst naar de onderscheiden onderdelen van de toetsing, in beeld gebracht. Toetsers rapporteren hun bevindingen aan de Raad naar acht te onderscheiden onderdelen:

1. *fundamentele beginselen (afhankelijk van de soort uitgevoerde opdrachten onderverdeeld in vijf of negen subcategorieën, hieronder valt ook de Permanente Educatie);*
2. *vaardigheden en bekwaamheden van het personeel;*
3. *acceptatie en continuering van opdrachten;*
4. *planning van de werkzaamheden;*
5. *uitvoering van de werkzaamheden;*
6. *het inschakelen van deskundigen;*
7. *documentatie van de werkzaamheden;*
8. *rapportering.*

Ten aanzien van elk van deze onderdelen dienen de toetsers tot een (sub)oordeel te komen. Op basis van deze (sub)oordelen komen de toetsers vervolgens tot een voorstel aan de Raad voor een eindoordeel. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat, indien op één der onderdelen van de toetsing tot het oordeel "voldoet niet" is gekomen, dit nog niet automatisch tot het voorstel hoeft te leiden om ook over de toetsing als geheel dit oordeel uit te spreken. De aard van de geconstateerde gebreken en de mate waarin niet aan bepaalde normen wordt voldaan, spelen daarbij een belangrijke rol. Een en ander dient in een dergelijke situatie door de toetsers in hun toetsingsverslag extra te worden gemotiveerd.

Opvallend vaak beschikken accountantspraktijken niet over procedures en vastleggingen ten behoeve van cliëntacceptatie en continuering van opdrachten, althans dit is niet gebleken uit de overgelegde dossiers. Voorts blijken AA's met name ten aanzien van de (overigens nauw met elkaar samenhangende) onderdelen "uitvoering van de werkzaamheden" en "documentatie van de werkzaamheden" relatief vaker dan ten aanzien van de overige aspecten van de toetsing, achter te blijven bij hetgeen van hen verwacht zou mogen worden. Daarbij blijkt uit de dossiers nog met regelmaat onvoldoende dat alle noodzakelijk te achten werkzaamheden zijn uitgevoerd. Ook de toegankelijkheid van de dossiers, alsmede het aantal en de inhoud van de in de dossiers opgenomen specificaties voldeden in een (te) groot aantal gevallen niet aan de daartoe door de beroepsgroep gestelde normen. Hierdoor is het voor de Raad, maar ook voor degene die als waarnemer voor de desbetreffende AA zou moeten invallen, niet of nauwelijks mogelijk zich een goed beeld te vormen van de aan een jaarrekening ten grondslag liggende feiten en van de deugdelijke grondslag van de bij die jaarrekening afgegeven verklaring. Ten opzichte van het toetsingsjaar 2009 is over de gehele linie een lichte daling in het percentage voldoende te constateren (zie onderstaande tabel 5).

Uit de toetsingen 2010 is ook naar voren gekomen dat accountantspraktijken zeer regelmatig niet of onvoldoende zijn verzekerd tegen beroepsaansprakelijkheid, de voorgeschreven waarneming niet hebben geregeld en accountants niet aan de PE verplichting hebben voldaan.

Toetsingsonderdelen:	2010		2009	
	Voldoende	Onvoldoende	Voldoende	Onvoldoende
Fundamentele beginselen:				
Onafhankelijkheid / objectiviteit	84%	16%	88%	12%
Bestuurlijk	90%	10%	86%	14%
Geheimhouding	91%	9%	91%	9%
Deskundigheid en Zorgvuldigheid	77%	23%	80%	20%
Stelsel van Kwaliteitsbeheersing	74%	26%	80%	20%
Kwaliteitsbeoordeling	83%	17%	80%	20%
Naleving Stelsel van Kwaliteitsbeheersing	77%	23%	76%	24%
Integere Bedrijfsvoering	91%	9%	90%	10%
Overig	96%	4%	94%	6%
Vaardigheden en bekwaamheden personeel	94%	6%	95%	5%
Acceptatie en continuering opdrachten	73%	27%	75%	25%
Planning van de werkzaamheden	90%	10%	90%	10%
Uitvoering van de werkzaamheden	70%	30%	75%	25%
Inschakelen deskundigen	96%	4%	97%	3%
Documentatie van de werkzaamheden	64%	36%	71%	29%
Rapportering	73%	27%	78%	22%

Tabel 4. Overzicht uitkomsten toetsingsonderdelen 2009-2010.

In het toetsingsjaar heeft de Raad verder geconstateerd dat de toetsers regelmatig ten onrechte (andere) assurance-opdrachten niet betrekken in de toetsing. Een aanvullende toetsing is in die gevallen noodzakelijk (geweest), aangezien de toetsing dan niet volledig is uitgevoerd. Indien een accountantspraktijk een of meer (andere) assurance-opdrachten uitvoert, dient te allen tijde minimaal een van deze dossiers door de toetsers te worden geselecteerd en getoetst.

Verder heeft de Raad geconstateerd dat toetsers zich met enige regelmaat vergissen of bij een van de toetsingsonderdelen een aanwijzing dan wel een aanbeveling moet worden gegeven. Een aanwijzing is dwingend van aard en dient dan ook te allen tijde te worden opgevolgd door een kantoor. Aanbevelingen worden aangemerkt als tips en/of suggesties en zijn derhalve niet dwingend van aard.

De Raad vindt het ontoelaatbaar indien toetsers commerciële dienstverlening aanbieden aan getoetsten. Derhalve laat de Raad de toetsers vanaf medio 2010 in de recapitulatie verklaren dat zij op geen enkele wijze, direct noch indirect, enige relatie – betaald of onbetaald – hebben onderhouden, onderhouden of zullen onderhouden op het terrein van de regels en naleving van de interne kwaliteitsbeheersing in de meest ruime zin van het woord, met het oog op de getoetste accountantspraktijk. Wanneer blijkt dat er sprake is van commerciële dienstverlening wordt de toetsingsrelatie aanstonds door de Raad verbroken.

Verbetertraject

Vanaf 1 januari 2006 is in de Verordening op de Periodieke Preventieve Toetsing een bepaling opgenomen die, bij een onvoldoende eindoordeel, een getoetste accountantspraktijk verplicht om, binnen een door de Raad te stellen termijn, een door hem goed te keuren verbeterplan in te dienen. Het verbeterplan dient te zijn gebaseerd op onder meer de aanbevelingen en aanwijzingen die de Raad in zijn eindoordeel heeft gegeven.

In het verslagjaar hebben 80 accountantspraktijken een verbeterplan bij de Raad ingediend, hiervan zijn er 67 door de Raad goedgekeurd. Op instructie van de Raad moest in 13 gevallen een aanvulling op het aanvankelijk ingediende plan worden ingediend, de afwikkeling van de Raad is aangehouden. Daarbij valt het de Raad op dat enkele accountantspraktijken een externe partij hebben ingeschakeld om de praktijk in het verbetertraject te begeleiden.

§ 2.9 Bezwaarschriftprocedures

De mandaatconstructie, op basis waarvan de Raad thans functioneert, kent krachtens de Algemene wet bestuursrecht (Awb) een beperking. Op grond van artikel 10:3 lid 3 Awb kan het bestuur van de NOvAA aan de Raad niet de bevoegdheid mandateren om te beslissen op bezwaren tegen besluiten die door de Raad in mandaat zijn genomen. De afwikkeling van bezwaarschriften met betrekking tot de toetsingen is om die reden een verantwoordelijkheid van het NOvAA-bestuur. De NOvAA heeft sinds 2007 een (algemene) onafhankelijke commissie voor de bezwaarschriften, onder voorzitterschap van de heer mr. J.J.H. Suyver (tot en met 30 november 2010), algemeen secretaris van de Nederlandse Orde van Advocaten. Tevens is een reglement van orde voor deze commissie en haar werkzaamheden door het NOvAA-bestuur vastgesteld.

Per 1 december 2010 is mevrouw mr. E. Unger benoemd als voorzitter van de commissie voor de bezwaarschriften. Mevrouw Unger is thans advocaat te Amsterdam. Zij was algemeen deken van de Nederlands orde van advocaten en voorzitter van diverse bezwaaradviescommissies van deelgemeenten van de gemeente Amsterdam.

De commissie voor de bezwaarschriften adviseert het NOvAA-bestuur over de te nemen besluiten op bezwaarschriften (NOvAA breed). Dit doet zij met betrekking tot bezwaren op besluiten van de Raad op basis van een integrale heroverweging van het toetsingsdossier en, in beginsel, na het horen van zowel de belanghebbende(n) die het bezwaarschrift heeft ingediend als (een delegatie namens) de Raad. Het bestuur besluit zelfstandig op de ingediende bezwaren, waartegen door belanghebbende(n) beroep kan worden ingesteld bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven.

In 2010 heeft de commissie 34 bezwaarschriften in behandeling genomen. Van deze bezwaren hadden er 20 betrekking op de hoogte van de toetsingsfactuur, 5 op een afgewezen vrijstellingsverzoek, 6 op het eindoordeel van de Raad en 3 op (overige) procedurele toetsingsaangelegenheden (zie ook tabel 4).

Het NOvAA-bestuur heeft in 2 zaken waar een bezwaarschrift was ingediend tegen het eindoordeel van de Raad het primaire besluit herzien van een onvoldoende in een voldoende. Dit laat zich deels verklaren door de wijze waarop de bezwaarschriften, op grond van de Algemene wet bestuursrecht, worden behandeld, namelijk ex nunc. In de procedure vindt een volledige heroverweging van het aangevochten besluit plaats, waar mogelijk op basis van nieuwe feiten en omstandigheden. De situatie op de accountantspraktijk ten tijde van de behandeling van het bezwaar wordt derhalve opnieuw bezien. Belanghebbende(n) worden daarbij in de gelegenheid gesteld nieuwe stukken in te dienen. Ook is in één zaak de motivering van het primaire besluit een punt van aandacht geweest en heeft het bestuur in de andere zaak de bevindingen niet voldoende structureel van aard bevonden.

In 6 zaken, waarin bezwaar was aangetekend tegen de hoogte van de toetsingsfactuur, is de belanghebbende in het gelijk gesteld en is het ingediende bezwaar door het NOvAA-bestuur (gedeeltelijk) gegrond verklaard. In deze zaken bestond voornamelijk onduidelijkheid over de betekenis van het begrip dagdeel. Om misverstanden in de toekomst te voorkomen zijn de van toepassing zijnde verordeningen op dit punt aangepast en is een definitie van het begrip dagdeel hierin opgenomen. Daarbij leggen de toetsers vanaf medio 2010 in de recapitulatie verantwoording af over de door hen bestede tijd ten behoeve van de toetsing ten kantore van de accountantspraktijk. Zowel de toetsers als getoetsten tekenen hiervoor.

In 8 gevallen heeft het bestuur het ingediende bezwaarschrift niet-ontvankelijk verklaard, in 5 gevallen is men tot de conclusie gekomen dat het bezwaar ongegrond was en 3 accountantspraktijken hebben gedurende de bezwaarprocedure beslist om het bezwaar in te trekken (zie ook onderstaande tabel 4).

Inhoud ingediend bezwaar:	Besluiten Bestuur NOvAA:			
	niet ontvankelijk:	(ten dele) gegrond:	ongegrond:	aangehouden / in behandeling:
Bezwaar tegen inhoud eindoordeel Raad	2	2	0	2
Bezwaar tegen afwijzing vrijstellingsverzoek	1	3 ingetrokken	1	0
Bezwaar tegen (de hoogte van de) toetsingsfactuur	3	6	3	8
Bezwaar tegen procedurele toetsingsaangelegenheden	2	0	1	0
TOTAAL	8	11	5	10

Tabel 5. Overzicht behandelde bezwaarschriften 2010

§ 2.10 Tuchtrectprocedures

Vanaf 1 mei 2009 wordt het tuchtrecht uitgeoefend door de Accountantskamer van de Rechtbank te Zwolle. Klachten die bij de Accountantskamer worden ingediend, moeten betrekking hebben op het beroepsmatig handelen van de accountant. Meer specifiek moet het gaan om het beroepsmatig handelen van de accountant in strijd met de gedrags- en beroepsregels en om het beroepsmatig handelen van de accountant in strijd met het belang van een goede uitoefening van het accountantsberoep. De Raad betracht terughoudendheid met betrekking tot het starten van tuchtrectprocedures. Hij hanteert als uitgangspunt dat deze maatregel feitelijk beperkt dient te zijn tot bepaalde, voor het functioneren van het accountantsberoep als fundamenteel beschouwde, overtredingen.

In 2010 zijn 18 praktijken door de advocaat van de Raad gesommeerd om alsnog aan hun verplichtingen te voldoen. In het verslagjaar zijn in totaal 26 dossiers ter beoordeling aan de tuchtrechter voorgelegd, waarvan 11 na sommatie. In 10 van deze zaken betrof het de weigering van een accountantspraktijk om medewerking te verlenen aan de toetsing of hertoetsing. In 1 geval werd de verplichting tot het indienen van een verbeterplan niet nagekomen. In 15 situaties bleken de accountantspraktijken – na hertoetsing – nog steeds niet te voldoen aan de gestelde eisen met betrekking tot het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing (zie ook onderstaande tabel 6).

Tuchtrechtprocedures 2010	Totaal	Sommatie	Klacht ingediend Accountantskamer	Uitspraak		Hoger Beroep CBb	Uitspraak
				gegrond	ongeground		
Weigering medewerking toetsing	4	4	3	2		1	1 niet ontvankelijk
Weigering medewerking hertoetsing	7	7	7	3		4	
Weigering indienen verbeterplan	7	7	1 (6 vervallen)				
Niet naleving PE-verplichtingen	0						
Niet naleving regels intern stelsel KB	15		15	4			
TOTAAL AANTAL ZAKEN 2010:	33						

Tabel 6. Tuchtrechtprocedures

Uitspraak Raad van Tucht

In 2010 is er één zaak afgehandeld door de Raad van Tucht, omdat deze voor 1 mei 2009 door de Raad bij de Raad van Tucht aanhangig is gemaakt. De betreffende AA weigerde zijn medewerking te verlenen aan een door de Raad geplande hertoetsing. De Raad van Tucht heeft de klacht ongegrond verklaard en geoordeeld dat het primaire besluit (het eindoordeel naar aanleiding van de uitgevoerde reguliere toetsing) niet zorgvuldig genoeg tot stand is gekomen. De Raad is in casu afgeweken van het door het toetsingsteam gedane advies voor een eindoordeel. De Raad had naar de mening van de Raad van Tucht de betrokken AA zijn voornemen om af te wijken van het voorstel eerder aan de betrokken AA kenbaar moeten maken, zodat verweer hiertegen gevoerd had kunnen worden. Nu dit niet is gebeurd, is het standpunt van de betrokken AA om geen medewerking te verlenen aan de hertoetsing volgens de Raad van Tucht te rechtvaardigen. De pogingen die de Raad heeft genomen om de onzorgvuldigheid te herstellen, vond de Raad van Tucht niet toereikend genoeg. De Raad heeft in dit geval besloten het eindoordeel in te trekken en te herzien. De verplichting tot hertoetsing is hiermee komen te vervallen.

Uitspraken Accountantskamer

In 2010 heeft de Accountantskamer zich uitgesproken in 9 procedures die door de Raad als klacht ter beoordeling aan hem zijn voorgelegd. De Accountantskamer heeft ten aanzien van de zaken waarin een AA heeft geweigerd medewerking te verlenen aan een (her)toetsing geoordeeld dat het stelsel van toetsing met zich brengt dat een accountant de medewerking aan een (her)toetsing niet zonder meer mag onthouden. Het is strijdig met het belang van een goede uitoefening van het accountantsberoep indien de toezichhoudende taak van de Raad daarmee op een dergelijke eenvoudige wijze door een accountant zou kunnen worden doorkruist. Hiermee zou de taak van de Raad ook onuitvoerbaar worden, aldus de Accountantskamer.

In een viertal zaken heeft de Accountantskamer zich uitgesproken over het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing. De Raad heeft betrokken AA(s) verweten dat er in strijd is gehandeld met de fundamentele beginselen van objectiviteit, alsmede van deskundigheid en zorgvuldigheid. Voorts is door de Raad geconstateerd dat het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing van de accountantspraktijk van betrokkene niet voldoet aan het bepaalde in artikel 3 lid 1 van de Verordening op de Periodieke Preventieve Toetsing. De Accountantskamer heeft de klacht op alle onderdelen gegrond verklaard. Wat betreft het niet naleven van de verordeningen van de NOvAA is de Accountantskamer van oordeel dat het niet naleven van deze verordeningen, gelet op het maatschappelijk belang dat met de naleving is gemoeid, een zware overtreding betreft. De verordeningen beogen immers de kwaliteit van de beroepsuitoefening van de AA te bewaken. Aan het voeren van de beschermde titel van Accountant-Administratieconsulent moet vertrouwen kunnen worden ontleend. In een van de zaken heeft de Accountantskamer geoordeeld dat hieraan niet afdoet dat het kantoor nimmer door cliënten of derden aansprakelijk is gesteld voor de schade als gevolg van onjuistheden in jaarrekeningen die door het kantoor zijn opgemaakt. De Accountantskamer heeft in deze zaken de maatregel van berisping opgelegd samen met een geldboete variërend van € 500,- tot € 5.000,-. In een van de zaken is de maatregel van doorhaling van de inschrijving van de accountant in het register opgelegd. De termijn waarbinnen betrokkene niet opnieuw in het register kan worden ingeschreven heeft de Accountantskamer bepaald op 10 jaren.

Uitspraak College van Beroep voor het Bedrijfsleven

In 2010 heeft het College zich één keer uitgesproken over een door een AA ingestelde hoger beroep tegen een uitspraak van de accountantskamer. Het College heeft het hoger beroep niet-ontvankelijk verklaard, omdat de gronden van het hoger beroep niet tijdig zijn ingediend. De AA heeft vervolgens verzet ingediend tegen de uitspraak van het College. Het verzet is wederom niet-ontvankelijk verklaard, omdat het verzet te laat was ingediend.

In deze zaak speelde het volgende. In oktober 2006 heeft een toetsing van de accountantspraktijk van een AA plaatsgevonden. Op basis van de bevindingen van het toetsingsteam is de Raad op 23 november 2006 tot een negatief eindoordeel gekomen over het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing van de accountantspraktijk. De Raad heeft de AA een termijn van twee jaar gegeven waarbinnen het stelsel van kwaliteitsbeheersing van zijn accountantspraktijk diende te worden aangepast aan de normen in artikel 3 van de Verordening op de Periodieke Preventieve Toetsing. Na afloop van deze termijn zou een hertoetsing plaatsvinden van de accountantspraktijk. Het kantoor is na twee jaar meegedeeld dat zijn accountantspraktijk voor hertoetsing in aanmerking komt. De betrokken AA heeft aangegeven niet mee te willen werken aan de hertoetsing, omdat hij wenst af te wachten welke nieuwe richtlijnen door de Raad zullen worden vastgesteld voor de kleinere kantoren. De Raad heeft, na meerdere keren betrokkene in de gelegenheid te hebben gesteld alsnog mee te werken aan de hertoetsing, een klacht bij de Accountantskamer ingediend. De Accountantskamer heeft de klacht gegrond verklaard en achtte het in het belang van een goede uitoefening van het accountantsberoep en in overeenstemming met het fundamentele beginsel van professionaliteit dat een AA zijn verplichtingen op adequate wijze en binnen redelijke termijn voldoet. Ook is komen vast te staan dat de AA een inbreuk heeft gemaakt op de verordeningen van de NOvAA. Door zich niet te houden aan die regelgeving heeft betrokkene niet professioneel gehandeld in de zin van de Verordening Gedragscode.

De Accountantskamer heeft de AA de maatregel van berisping en een geldboete van € 1.000,- opgelegd. Bij het bepalen van de zwaarte van de maatregel is in aanmerking genomen dat het onthouden van de medewerking aan de hertoetsing (ondanks diverse aanmaningen) duidt op een gebrek aan besef bij de AA van het maatschappelijk belang dat gemoeid is met het naleven van de verordeningen van de NOvAA. Tevens is in aanmerking genomen dat de AA er blijk van heeft gegeven inmiddels de ernst van de situatie in te zien en een eerdere tuchtrechtelijke klacht (vijf jaar geleden) niet heeft geleid tot het opleggen van een maatregel.

Uitspraak Gerechtshof

Het Gerechtshof 's-Gravenhage heeft op 8 juni 2010 Arrest gewezen in een hoger beroep zaak ziende op de toetsingskosten en de doorbelasting daarvan aan de getoetste AA (LJN-nummer BM8206).

Bij dagvaarding van 28 juli 2009 is een AA in hoger beroep gekomen van de tussen partijen (de AA en de NOvAA) door de rechtbank 's-Gravenhage gewezen vonnissen van 7 januari en 29 april 2009. Er zijn 8 grieven tegen deze vonnissen aangevoerd die door de NOvAA inhoudelijk zijn bestreden. De betreffende AA heeft zich onder meer beroepen op de uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven d.d. 21 september 2006 (LJN: AY8684) waarin het College heeft geoordeeld dat de Raad van Toezicht geen bestuursorgaan in de zin van de Algemene wet bestuursrecht is en dat er derhalve geen wettelijke grondslag bestaat om de toetsingskosten aan de AA door te berekenen. De AA heeft onder verwijzing naar de voornoemde uitspraak de NOvAA verzocht om de betaalde toetsingskosten terug te storten. De NOvAA heeft restitutie geweigerd. De rechtbank heeft de vordering van de AA afgewezen, omdat met de betaling was voldaan aan een natuurlijke verbintenis¹. Het Hof heeft in het midden gelaten of de rechtbank binnen de rechtsstrijd is gebleven door een natuurlijke verbintenis aan te nemen en heeft het volgende dienaangaande overwogen.

---

¹ Een natuurlijke verbintenis bestaat "wanneer iemand jegens een ander een dringende morele verplichting heeft van zodanige aard dat naleving daarvan, ofschoon rechtens niet afdwingbaar, naar maatschappelijke opvattingen als voldoening van een aan die ander toekomende prestatie moet worden aangemerkt." (artikel 6:3 Burgerlijk Wetboek). Weliswaar is een natuurlijke verbintenis niet rechtens afdwingbaar, maar wanneer een betaling moet worden gekwalificeerd als de nakoming van een natuurlijke verbintenis, dan kan de betaling niet meer als onverschuldigd worden teruggevorderd.

De AA heeft zich niet verzet tegen de periodieke preventieve toetsing. Niet betwist is dat de toetsing dient ter waarborging van de kwaliteit van de leden van de NOvAA en daarmee ook het beroep van de betreffende AA. De toetsing is een nuttig kwaliteitsinstrument bevonden. Daarmee staat volgens het Hof vast dat de AA, direct of indirect, baat heeft bij de toetsing van de accountantspraktijk. Niet betwist is dat de NOvAA-leden hebben gekozen voor een stelsel waarin de variabele toetsingskosten worden doorberekend aan de getoetste accountantspraktijk en dat de leden dus uitdrukkelijk niet hebben gekozen voor een stelsel waarin die kosten worden verdisconteerd in de contributie. De betreffende AA heeft ten tijde van die keuze niet kenbaar gemaakt zich tegen deze wijze van kostendoorberekening te verzetten. Dit verzet kwam pas na uitvoering van de toetsing. Vastgesteld is dat de NOvAA naar de voornoemde keuze van de leden heeft gehandeld. De variabele toetsingskosten zijn overeenkomstig de wens van de leden doorberekend aan het getoetste lid. Een en ander brengt volgens het Hof met zich mee dat de betaling van de toetsingskosten, naar maatschappelijke opvattingen, als voldoening van een natuurlijke verbintenis moet worden aangemerkt. Dit geldt naar de mening van het Hof te meer nu, na de uitspraak van het CBb in 2006, de wijze van kostendoorberekening niet behoefde te veranderen, maar de regelgeving zodanig is gewijzigd dat er wel een wettelijke grondslag voor de kostendoorberekening is gekomen. Dit geeft aan dat men het binnen de kring van Accountants-Administratieconsulenten terecht vindt dat de toetsingskosten door de getoetste accountant worden gedragen, in plaats van dat deze kosten bij alle leden wordt doorberekend via de contributie. Alle grieven hebben derhalve gefaald en de vonnissen van de rechtbank zijn door het Hof bekrachtigd.

Uitspraak Hoge Raad der Nederlanden

De Hoge Raad der Nederlanden heeft op 19 februari 2010 uitspraak gedaan in een cassatieprocedure ziende op de toetsingskosten en de doorbelasting daarvan aan de getoetste AA (uitspraak 08/03736 EE/IS - LJN:BK941).

De getoetste AA heeft bij exploit van 12 oktober 2007 de NOvAA voor de kantonrechter in de rechtbank 's-Gravenhage gedagvaard en gevorderd de geïncasseerde toetsingskosten (met rente) terug te betalen. De NOvAA heeft deze vordering bestreden. De kantonrechter heeft bij vonnis van 7 mei 2008 de vordering afgewezen. Hierna zijn de partijen sprongcassatie overeengekomen en is tegen het vonnis van de kantonrechter door de betreffende AA beroep in cassatie bij de Hoge Raad ingesteld. De Hoge Raad heeft het beroep verworpen en de AA in de kosten van het geding in cassatie veroordeeld. Naar de mening van de Hoge Raad konden de in de middelen aangevoerde zes klachten niet tot cassatie leiden.

Het ging in deze zaak in het bijzonder om de vraag of de factuur waarmee aan een NOvAA-lid een vergoeding voor een periodieke preventieve toetsing in rekening is gebracht, dient te worden beschouwd als een besluit in de zin van artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht waaraan formele rechtskracht toekomt. Deze vraag is in het arrest van de Hoge Raad van 19 februari 2010 bevestigend beantwoord. De toetsingsfactuur is onherroepelijk vast komen te staan nu daartegen niet tijdig bestuursrechtelijke rechtsmiddelen waren aangewend.

§ 2.11 Conclusies evaluatie periodieke preventieve toetsingen

De Raad heeft, zoals in de voorgaande toetsingsjaren, middels een schriftelijke enquête, onderzoek gedaan onder de in 2010 getoetste praktijken. Enerzijds om na te gaan of de getoetste AA's daadwerkelijk ervaren dat de toetsingen vruchten afwerpen, anderzijds om inzicht te verkrijgen in hoe de Raad zijn toetsingsinstrumenten en procedures kan optimaliseren.

Van de 276 accountantspraktijken, die de Raad in 2010 voor (her)toetsing heeft bezocht, hebben 104 praktijken een ingevulde vragenlijst geretourneerd. Dit betreft een response van 38%. Een dergelijk percentage levert een representatief beeld van de door de Raad uitgevoerde toetsingen op.

Evenals de vorige jaren zijn aan de getoetste praktijken 31 vragen voorgelegd. De vragen hebben onder meer betrekking op de informatievoorziening voorafgaande aan de toetsing, de vakkundigheid van het toetsingsteam, de duidelijkheid, toepasbaarheid en weging van de Oriënterende vragenlijst, de toetsingsprogramma's en de bereikbaarheid van het secretariaat.

	Helemaal eens	Enigszins eens	Neutraal	Enigszins oneens	Helemaal oneens
Vraag 1 Goede Informatievoorziening door Raad	52%	29%	17%	2%	0%
Vraag 2 Toegankelijkheid website Raad	47%	30%	19%	4%	0%
Vraag 3 Informatie website Raad	44%	36%	16%	3%	1%
Vraag 4 Bekendmaking (her)toetsingsdatum	85%	12%	4%	0%	0%
Vraag 5 Bekendmaking toetsingsteam	83%	9%	5%	3%	1%
Vraag 6 Doelstelling (her)toetsing	69%	20%	6%	3%	2%
Vraag 7 Duidelijkheid normenkader (her)toetsing	50%	26%	16%	6%	2%
Vraag 8 Voorbereiding (her)toetsing	64%	26%	5%	5%	0%
Vraag 9 Voldoende tijd invullen Oriënterende vragenlijst	59%	33%	4%	4%	1%
Vraag 10 Vakkundigheid toetsingsteam	64%	22%	10%	1%	3%
Vraag 11 Waardering normenkader	64%	21%	9%	2%	4%
Vraag 12 Doorvragen toetsers in onduidelijke kwesties	66%	21%	9%	2%	2%
Vraag 13 Efficiëntie toetsingsteam	59%	20%	10%	8%	4%
Vraag 14 Voldoende beschikbare tijd voor toetsing	64%	19%	10%	5%	2%
Vraag 15 Voorstel eindoordeel	70%	17%	6%	1%	6%
Vraag 16 Aanwijzingen aangaande kwaliteitsbeheersing	59%	24%	13%	2%	3%
Vraag 17 Aanbevelingen aangaande kwaliteitsbeheersing	61%	26%	9%	3%	2%
Vraag 18 Kwaliteitsbewustwordingsproces getoetste(n)	33%	31%	25%	6%	6%
Vraag 19 Verbetering kwaliteitsbeheersing kantoor	27%	27%	29%	9%	9%
Vraag 20 Verbetering kennis normenkader getoetste(n)	24%	34%	26%	6%	11%
Vraag 21 Verbetering naleving normenkader getoetste(n)	23%	25%	30%	10%	13%
Vraag 22 Bereikbaarheid secretariaat	50%	25%	24%	0%	1%
Vraag 23 Klantgerichtheid secretariaat	43%	25%	29%	2%	1%
Vraag 24 Afwikkeling helpdesk	23%	19%	57%	0%	1%
Vraag 25 Duidelijkheid Oriënterende vragenlijst	17%	42%	11%	24%	6%
Vraag 26 Toepassing Oriënterende vragenlijst	21%	37%	17%	22%	3%
Vraag 27 Duidelijkheid Toetsingsprogramma's	29%	37%	23%	10%	2%
Vraag 28 Toepassing Toetsingsprogramma's	28%	36%	25%	9%	3%
Vraag 29 Weging Oriënterende Vragenlijst	25%	32%	30%	12%	2%
Vraag 30 Weging Toetsingsprogramma's	24%	34%	29%	12%	2%

Vraag 31 Eens met eindoordeel

Ja	Nee	Totaal
97%	3%	100%

Tabel 7. Uitkomsten enquête toetsingen 2010

Sterke punten

De Raad scoort in 2010 wederom hoog ten aanzien van de communicatie van de toetsingsdoelstelling, de tijdige bekendmaking van de toetsingsdatum en de samenstelling van het toetsingsteam. De vakkundigheid van de toetsers scoort ook hoog, namelijk 96%. Verder geeft circa 95% van de getoetste AA's een hoge waardering voor de aanwijzingen en aanbevelingen van het toetsingsteam en voor het voorstel voor het eindoordeel. De Raad is uiteraard ingenomen met deze uitkomsten en concludeert naar aanleiding hiervan dat praktijken meer en meer doordrongen raken van de doeltreffendheid van een (her)toetsing. Dit wordt gesteund door de uitkomsten bij vraag 18 en 19: 88% geeft aan dat de toetsingen bijdragen aan het kwaliteitsbewustwordingsproces, 83% geeft aan dat het een verbetering van de kwaliteitsbeheersing heeft opgeleverd en 84% geeft aan dat de kennis van het normenkader is verbeterd.

De bereikbaarheid en de klantgerichtheid van het secretariaat, evenals de afwikkeling van vragen door de helpdesk scoren gemiddeld genomen ruim 98%.

Voorts was 97% het eens met het eindoordeel van de Raad.

Aandachtspunten

Uit het onderzoek blijkt voorts dat sommige getoetste AA's (30%) de Oriënterende vragenlijst als onduidelijk hebben ervaren. Daarnaast heeft 25% van de respondenten aangegeven dat niet alle vragen uit de Oriënterende vragenlijst op hun situatie toepasbaar zijn. De Raad is hieraan reeds tegemoet gekomen door aanpassing van de Oriënterende vragenlijst.

Hoofdstuk 3. Overige werkzaamheden van de Raad

§ 3.1 Inleiding

Goed overleg met alle op het speelveld van kwaliteitsbeheersing van accountants actieve spelers (waaronder het CKO en de SRA) acht de Raad van groot belang. Ook in het verslagjaar heeft de Raad zich ingespannen om met de desbetreffende organisaties van gedachten te wisselen over het toezicht op de kwaliteitsbeheersing bij accountantspraktijken. Deze communicatie verliep daarbij voor een deel "generiek" (gericht op een of meerdere doelgroepen als geheel) en voor een deel "specifiek" (gericht op een specifieke organisatie).

§ 3.2 Overleg met het bestuur van de NOvAA

In het verslagjaar heeft de Raad met het bestuur van de NOvAA overlegd. Deze overleggen hebben ofwel plaatsgevonden tussen de Raad en (een delegatie van) het Bestuur, ofwel tussen de voorzitter en vice-voorzitter van de Raad en de voorzitter van het Bestuur en de algemeen directeur van het Bureau van de NOvAA. Mede als gevolg van het gewijzigde bestuursmodel is afgesproken dat de Raad tenminste eenmaal per jaar met het voltallige bestuur van de NOvAA zal vergaderen en enkele malen per jaar (zo vaak als nodig geacht) in een klein overleg met de directeur en de voorzitter van het NOvAA-bestuur. Er is onder meer kennisgemaakt met mw. M.H.E. Pelzer (nieuw raadslid) en gesproken over het verslag van de werkzaamheden Raad van Toezicht 2009, de toetsingsystematiek en de mogelijke aanpassing op onderdelen daarvan mede in het licht van de aanstaande fusie met het NIVRA, de uitkomsten van de toetsingen 2009, de uitkomsten van de toetsingsenquête 2009 en de daaruit voortgekomen aandachtspunten evenals de voortgang van de toetsingen 2010 en de daaruit opgedane ervaringen. Voorts is in 2010 digitalisering van de toetsingsdossiers een punt van aandacht geweest. Digitalisering was noodzakelijk in verband met de verhuizing van het bureau van de NOvAA naar Amsterdam en de daar beperkte beschikbare ruimte voor alle dossiers. Dit was een arbeidsintensief project dat conform de planning voor de verhuizing is afgerond.

§ 3.3 Overleg en samenwerking met externe instanties

CKO en SRA

Samen met het CKO en de SRA heeft een delegatie van de Raad deelgenomen aan de Werkgroep Toetsingsinstrumentarium 2010. Uitgangspunt voor de vorming van deze werkgroep was het streven om te komen tot een gezamenlijk en functioneel gelijkwaardig toetsingsinstrumentarium. Tot uitgangspunt is gekozen om het instrumentarium, waar mogelijk, te differentiëren naar de omvang en complexiteit van de uitgevoerde opdrachten en de specifieke situatie. Binnen de werkgroep is wederom ruime aandacht besteed aan de normering van het instrumentarium voor wat betreft de praktijken "andere assurance" en "aan assurance verwante opdrachten".

In 19 oktober 2010 heeft overleg plaatsgevonden tussen de Raad, het CKO en de SRA (tripartite overleg). De volgende onderwerpen zijn onder andere besproken: de normering oordeelsvorming, de aanpak en eisen van de AFM, het gebruik van self-assessment bij toetsingen, de harmonisatie van de toetsingsystemen en de samenwerking in 2011. Het overleg zal medio 2011 worden voortgezet.

AFM

Conform afspraak heeft de Raad zijn toetsingen ook in 2010 uitsluitend verricht op basis van eigen bevoegdheden en ten behoeve van eigen doelstellingen, welke zijn gebaseerd op de Wet AA en verordeningen van de NOvAA. De Raad heeft geen ernstige incidenten geconstateerd bij accountantspraktijken met een Wta-vergunning waarvan melding gedaan moest worden bij de AFM.

Hoofdstuk 4. Samenvatting, conclusies en aanbevelingen

Algemeen

De Raad van Toezicht is eind 2002 ingesteld door de Algemene Ledenvergadering van de NOvAA, de bij wet geregelde publiekrechtelijke beroepsorganisatie van AA-Accountants. De taak van de Raad is het uitvoeren van periodieke preventieve toetsingen onafhankelijk van de getoetsten en, indien sprake is van een redelijk vermoeden van niet-naleving van de voor accountants geldende beroepsnormen, het instellen van onderzoeken.

In de Algemene Ledenvergadering van 15 juni 2009 zijn de aangepaste verordeningen, waaronder die verordeningen die voor de Raad van belang zijn, door een meerderheid van de aanwezige AA's aangenomen en in 2010 in werking getreden.

Het toetsingsjaar 2010 heeft zich, naast de uitvoering van de geplande (her)toetsingen, vooral gekenmerkt door de fusie van de NOvAA met het NIVRA en de verhuizing van het bureau van de NOvAA naar Amsterdam.

Doelstelling toetsingen van de Raad

De algemene doelstelling van het door de Raad uitgeoefende toezicht is het bevorderen van de kwaliteit van de dienstverlening door (openbare) AA-Accountants. Hiermee wordt in het bijzonder beoogd het vertrouwen van het maatschappelijk verkeer in het werk van de AA-Accountant te handhaven en, indien mogelijk, te vergroten. Ondanks de lichte daling in het behaalde percentage "voldoende" eindoordelen in 2010 ten opzichte van 2009, is de Raad van mening dat de algemene doelstelling van de toetsingen wordt gerealiseerd. Over de toetsingsjaren 2004 tot en met 2010 is, gemiddeld genomen, sprake van een stijging in de kwaliteit op de accountantspraktijken. Dit wordt onder meer bevestigd door de uitkomsten van de zelfevaluatie die jaarlijks door de Raad door middel van een toetsingsenquête bij de getoetste accountantspraktijken wordt uitgevoerd. Van alle geënquêteerden geeft 88% aan dat de toetsingen bijdragen aan het kwaliteitsbewustwordingsproces, 83% geeft aan dat het een verbetering van de kwaliteitsbeheersing heeft opgeleverd en 84% geeft aan dat de kennis van het normenkader is verbeterd. Ook de uitkomsten van de hertoetsingen (circa 80% heeft het eindoordeel "voldoende" behaald) bevestigen dit beeld. Accountantskantoren investeren kortom nog altijd in kwaliteit.

Uitkomsten toetsingen van de Raad

De Raad heeft ook in het verslagjaar 2010 geen aanwijzingen kunnen vinden voor een systematisch voorkomende misstand in het accountantsberoep. Bij 70% van de in 2010 door de Raad en de geaccrediteerde koepelorganisaties gezamenlijk onderzochte situaties is men tot het oordeel gekomen dat het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Bij 30% van de getoetste accountantspraktijken was de aangetroffen situatie van een dusdanige aard dat tot het oordeel "voldoet niet" moest worden gekomen. Op grond van de toetsingen uitgevoerd door de Raad is dit verslagjaar in het bijzonder gebleken dat accountantspraktijken vaak niet of onvoldoende verzekerd zijn tegen beroepsaansprakelijkheid, de voorgeschreven waarneming niet of niet goed hebben geregeld en accountants regelmatig niet aan de PE-verplichtingen voldoen. Daarbij beschikten accountantspraktijken met grote regelmaat niet over procedures en vastleggingen ten behoeve van cliëntacceptatie en continuering van opdrachten. AA's blijken ten aanzien van de (overigens nauw met elkaar samenhangende) onderdelen "uitvoering van de werkzaamheden" en "documentatie van de werkzaamheden" relatief vaker dan ten aanzien van de overige aspecten van de toetsing, achter te blijven bij hetgeen van hen verwacht zou mogen worden.

De Raad heeft in het verslagjaar voorts moeten constateren dat de toetsers ten onrechte (andere) assuranceopdrachten niet hebben betrokken in de toetsing, waardoor een aanvullende toetsing - veelal op kosten van de Raad - noodzakelijk is geweest. Ook is het voorgekomen dat de toetsers zich vergisten of een aanwijzing dan wel een aanbeveling moest worden gegeven bij gedane bevindingen. Dit is een aandachtspunt voor de Raad dat onder andere zal worden behandeld tijdens de Toetsersbijeenkomst in maart 2011.

De behandeling en afwikkeling van vrijstellingsverzoeken en verzoeken om uitstel is in de loop der toetsingsjaren een arbeidsintensief proces geworden. In het verslagjaar hebben 291 accountantspraktijken een beroep gedaan op een vrijstellingsgrond en vrijstelling gekregen.

Tuchtrechtprocedures

In 2010 zijn 18 praktijken door de advocaat van de Raad gesommeerd om alsnog aan hun verplichtingen te voldoen. In het verslagjaar zijn in totaal 26 dossiers ter beoordeling aan de tuchtrechter voorgelegd, waarvan 11 na sommatie. In 10 van deze zaken betrof het de weigering van een accountantspraktijk om medewerking te verlenen aan de toetsing of hertoetsing. In 1 geval werd de verplichting tot het indienen van een verbeterplan niet nagekomen. In 15 situaties bleken de accountantspraktijken – na hertoetsing – nog steeds niet te voldoen aan de gestelde eisen met betrekking tot het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing.

Conclusies en aanbevelingen

De Raad heeft in 2010 wederom – conform de door hem opgestelde jaarplanning – een groot aantal toetsingen kunnen afhandelen. Dit resultaat is mede tot stand gekomen door de verrichte (voorbereidings)werkzaamheden van het secretariaat en de bereidwillige medewerking van de toetsers. De toetsingen zijn naar tevredenheid van de Raad verlopen. De Raad vertrouwt erop ook in 2011 te mogen rekenen op de mensen en middelen die ter beschikking zijn gesteld door de NOvAA, ook met het oog op de aanstaande fusie met het Koninklijk NIVRA en dat daarbij aandacht zal worden gegeven aan de verworvenheden en resultaten van de toetsingssystematiek, zoals deze in de afgelopen jaren zijn ontwikkeld en toegepast. Nu de eerste toetsingscyclus vrijwel is afgerond gaat de Raad ervan uit dat de tweede toetsingscyclus voortvarend kan worden opgepakt.

De toetsingen zijn in 2010 naar tevredenheid van de Raad verlopen. De “over-all” conclusie kan worden getrokken dat de Raad nog altijd mild is waar het kan, en streng is waar het moet. Nieuw beleid voor het komende toetsingsjaar is evenwel de gang naar de tuchtrechter bij enkele schending van de fundamentele beginselen. Bijvoorbeeld bij niet naleving van de PE-verplichtingen. Met het NOvAA-bestuur is in 2010 afgesproken om reeds louter op basis van niet-naleving van de PE-verplichtingen dossiers ter beoordeling aan de tuchtrechter voor te leggen. Deze klachten kunnen ook worden gecombineerd met andere schendingen van regelgeving.

Het grote aantal vrijstellingen is een zorg van de Raad. De preventieve werking van de in 2010 verhoogde tarieven en de ingebouwde staffel is (nog) niet duidelijk te constateren. Jaarlijks doen meerdere accountantspraktijken bij herhaling een beroep op een nieuwe vrijstellingsgrond. Hiermee wordt door deze praktijken de maximale vrijstellingstermijn van twee jaar overschreden. Dit is een punt van continue aandacht en zorg van de Raad. De Raad adviseert het NOvAA-bestuur bij de evaluatie van de eerste toetsingscyclus van de Raad (verwacht medio 2011) aandacht te besteden aan dit punt.

Ook wordt door de Raad aandacht van het NOvAA-bestuur gevraagd voor het aantal tuchtrechtzaken en de vaak lange procedures om een tuchtzaak op te bouwen. De procedures bij de rechter dwingen dit laatste af. Ongeveer 12% van de voor toetsing geselecteerde accountantspraktijken zorgt voor tuchtrechtprocedures. De Raad acht het zeer zorgwekkend dat een relatief kleine groep van de NOvAA-leden een negatief beeld naar buiten toe bepaalt. Ook eist zij een grote inzet van het secretariaat en de NOvAA-middelen. Thans worden de procedures voor een belangrijk deel betaald uit de algemene middelen van de NOvAA. De Raad vraagt zich af of dit een juiste gang van zaken is en vraagt de aandacht van het NOvAA-bestuur hiervoor. De Raad beveelt het bestuur daarbij aan om de tarieven en de kostenstructuur mee te nemen in de evaluatie van de eerste toetsingscyclus.

De Raad heeft tijdens de toetsingen 2010 voorts geconstateerd dat steeds meer accountantspraktijken (volledig) digitaal werken. De Raad vraagt aandacht van het NOvAA-bestuur voor de eisen die zouden moeten worden gesteld aan deze werkwijze en vorm van digitalisering, evenals de digitale accountantsdossiers. De instructie “aanpak toetsingen 2011” voor de toetsers is op dit punt door de Raad aangevuld.

Bijlage I: lijst van gebruikte afkortingen en definities

GEBRUIKTE AFKORTINGEN:

AA:	Accountant-Administratieconsulent
AFM:	Autoriteit Financiële Markten
ALV:	Algemene Ledenvergadering
Awb:	Algemene wet bestuursrecht
BFT:	Bureau Financieel Toezicht
BLV:	Buitengewone Ledenvergadering
Bta:	Besluit toezicht accountantsorganisaties
CBb:	College van Beroep voor het bedrijfsleven
CKO:	College Kwaliteitsonderzoek
CTK:	College Toetsing Kwaliteit (NIVRA)
HRA:	Handleiding Regelgeving Accountancy
NBA:	Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants
NIVRA:	(Koninklijk) Nederlands Instituut van Registeraccountants
NOvAA:	Nederlandse Orde van Accountants-Administratieconsulenten
NVAK 'assurance':	Nadere Voorschriften Accountantskantoren ter zake door of namens deze kantoren uitgevoerde assurance-opdrachten, anders dan wettelijke controles in de zin van de Wta (AA)
NVAK AAV:	Nadere Voorschriften Accountantskantoren ter zake door of namens deze kantoren uitgevoerde aan assurance verwante opdrachten
NV COS:	Nadere voorschriften controle- en overige standaarden
RvT:	Raad van Toezicht Beroepsuitoefening Accountants-Administratieconsulenten
SRA:	Samenwerkende Registeraccountants en Accountants-Administratieconsulenten
VAO:	Verordening Accountantsorganisaties
VPPT:	Verordening op de Periodieke Preventieve Toetsing
VRvT:	Verordening op de Raad van Toezicht Beroepsuitoefening AA's
WAA:	Wet op de Accountants-Administratieconsulenten
Wta:	Wet toezicht accountantsorganisaties
Wtra:	Wet tuchtrechtspraak accountants
Wwft:	Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme

GEBRUIKTE DEFINITIES:

Accountantskantoor:	de organisatorische eenheid waarbinnen een of meer AA's voor een cliënt bedrijfsmatig professionele diensten, bestaande uit assurance en aan assurance verwante opdrachten, verrichten, die niet beschikt over de in afdeling 2.1 van de Wta bedoelde vergunning; of de accountantsorganisatie ter zake van uitgevoerde professionele diensten bestaande uit assurance en aan assurance verwante opdrachten, die niet onder de werkingssfeer van de Wta vallen.
Accountantsorganisatie:	de onderneming of instelling die bedrijfsmatig wettelijke controles verricht, dan wel een organisatie waarin zodanige ondernemingen of instellingen met elkaar zijn verbonden, als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel a, van de Wta, waaraan een vergunning als bedoeld in artikel 5 van die wet, is verleend, uitsluitend ter zake van de werkingssfeer van de Wta.
Accountantspraktijk:	het accountantskantoor en de accountantsorganisatie.